

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 14.9.2016
COM(2016) 595 final

2016/0279 (COD)

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**για τη διασυνοριακή ανταλλαγή μεταξύ της Ένωσης και τρίτων χωρών αντιγράφων σε
προσβάσιμο μορφότυπο ορισμένων προστατευόμενων έργων και άλλου
προστατευόμενου υλικού δυνάμει δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και
συγγενικών δικαιωμάτων προς όφελος των τυφλών, των αμβλυώπων ή ατόμων με άλλα
προβλήματα ανάγνωσης εντύπων**

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

• Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης

Ο προτεινόμενος κανονισμός θα επιτρέψει στην Ένωση να εκπληρώσει διεθνή υποχρέωσή της στο πλαίσιο της Συνθήκης του Μαρακές για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε έντυπα για τυφλούς, άτομα με προβλήματα όρασης και λοιπά άτομα με προβλήματα ανάγνωσης εντύπων («η Συνθήκη του Μαρακές»). Η Συνθήκη του Μαρακές εγκρίθηκε το 2013 από την Παγκόσμια Οργάνωση Διανοητικής Ιδιοκτησίας (ΠΟΔΙ) με στόχο τη διευκόλυνση της διαθεσιμότητας και της διασυνοριακής ανταλλαγής βιβλίων και άλλου έντυπου υλικού σε προσβάσιμους μορφότυπους σε όλο τον κόσμο. Η σύμβαση υπεγράφη από την Ένωση ¹ τον Απρίλιο του 2014. Η Συνθήκη απαιτεί από τα συμβαλλόμενα μέρη να προβλέπουν εξαιρέσεις ή περιορισμούς στα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και στα συγγενικά δικαιώματα προς όφελος των τυφλών, των αμβλύων και των ατόμων με άλλα προβλήματα ανάγνωσης εντύπων και προβλέπει τη διασυνοριακή ανταλλαγή αντιγράφων βιβλίων σε ειδικό μορφότυπο, συμπεριλαμβανομένων των ηχογραφημένων βιβλίων, και άλλου έντυπου υλικού μεταξύ των χωρών που είναι συμβαλλόμενα μέρη της Συνθήκης.

Η Ένωση έχει επομένως αναλάβει πολιτική δέσμευση για την εφαρμογή της Συνθήκης, την οποία εφεξής προσυπογράφουν τόσο το Συμβούλιο όσο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η Επιτροπή υπέβαλε χωριστή πρόταση για έκδοση απόφασης του Συμβουλίου για την επικύρωση της Συνθήκης του Μαρακές από την Ένωση τον Οκτώβριο του 2014. Τον Μάιο του 2015 το Συμβούλιο υπέβαλε αίτηση στην Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 241 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), με την οποία υπογράμμισε την πλήρη δέσμευσή του για την ταχεία έναρξη ισχύος της Συνθήκης του Μαρακές και ζήτησε από την Επιτροπή να υποβάλει, χωρίς καθυστέρηση, νομοθετική πρόταση για την τροποποίηση του νομικού πλαισίου της Ένωσης σύμφωνα με τη Συνθήκη.

Οι δικαιούχοι της Συνθήκης του Μαρακές, δηλαδή οι τυφλοί, οι αμβλύωπες ή τα άτομα με άλλα προβλήματα ανάγνωσης εντύπων αντιμετωπίζουν πολλούς φραγμούς στην πρόσβαση σε προστατευόμενα βιβλία και άλλο προστατευόμενο έντυπο υλικό δυνάμει δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων. Η διαθεσιμότητα βιβλίων σε προσβάσιμο μορφότυπο για άτομα με προβλήματα ανάγνωσης εντύπων εκτιμάται ότι κυμαίνεται από 7%² έως 20%³, παρά το γεγονός ότι η ψηφιακή τεχνολογία διευκολύνει σε μεγάλο βαθμό την πρόσβαση σε δημοσιεύματα⁴. Στους προσβάσιμους μορφότυπους συγκαταλέγονται για παράδειγμα η γραφή Braille, τα μεγάλα τυπογραφικά στοιχεία, τα ηλεκτρονικά βιβλία και τα ηχογραφημένα βιβλία με ειδική πλοήγηση, η ακουστική περιγραφή και οι ραδιοφωνικές εκπομπές.

¹ Απόφαση 2014/221/ΕΕ του Συμβουλίου, της 14ης Απριλίου 2014, για την υπογραφή, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Συνθήκης του Μαρακές για τη διευκόλυνση της πρόσβασης τυφλών, αμβλύων ή ατόμων με άλλα προβλήματα ανάγνωσης εντύπων σε δημοσιευμένα έργα (ΕΕ L 115 της 17.4.2014, σ. 1.).

² LISU for the Royal National Institute of Blind People (RNIB), 'Availability of accessible publications - 2011 update' [LISU (Library and Information Statistics Unit - Loughborough University) για το Βασιλικό Εθνικό Ινστιτούτο Τυφλών (RNIB)], «Διαθεσιμότητα προσβάσιμων δημοσιευμάτων - επικαιροποίηση 2011), Οκτώβριος 2011.

³ Catherine Meyer-Lereculeur «Exception 'handicap' au droit d'auteur et développement de l'offre de publications accessibles à l'ère numérique», («Εξαιρέση από τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας λόγω αναπηρίας και αύξηση της προσφοράς προσβάσιμων δημοσιευμάτων στην ψηφιακή εποχή»), Μάιος 2013.

⁴ Τα εν λόγω στοιχεία αναφέρονται στη διαθεσιμότητα σε ορισμένους, όχι όμως σε όλους τους προσβάσιμους μορφότυπους.

Η Συνθήκη του Μαρακές υποχρεώνει τα συμβαλλόμενα μέρη, αφενός, να εναρμονίσουν τις εσωτερικές νομικές διατάξεις τους με τη Συνθήκη και, αφετέρου, να καταστήσουν δυνατή τη διασυνοριακή ανταλλαγή αντιγράφων σε προσβάσιμο μορφότυπο που παράγονται στο πλαίσιο εθνικών εξαιρέσεων ή περιορισμών με τρίτες χώρες που είναι συμβαλλόμενα μέρη της Συνθήκης. Για την εφαρμογή της Συνθήκης του Μαρακές εντός της Ένωσης η οδηγία [...] απαιτεί από τα κράτη μέλη να θεσπίσουν υποχρεωτική εξαίρεση για ορισμένα δικαιώματα δικαιούχων που έχουν εναρμονιστεί από το δίκαιο της Ένωσης προς όφελος δικαιούχων προσώπων και να διασφαλίσουν τη διασυνοριακή πρόσβαση σε αντίγραφα ειδικού μορφοτύπου εντός της εσωτερικής αγοράς. Σκοπός του προτεινόμενου κανονισμού είναι η τήρηση των υποχρεώσεων της Ένωσης βάσει της Συνθήκης του Μαρακές για ανταλλαγή αντιγράφων σε προσβάσιμο μορφότυπο μεταξύ της Ένωσης και τρίτων χωρών που είναι συμβαλλόμενα μέρη της Συνθήκης του Μαρακές, προς όφελος των δικαιούχων προσώπων.

Συνεπώς, ο παρών προτεινόμενος κανονισμός διασφαλίζει ότι τα αντίγραφα σε προσβάσιμο μορφότυπο που παράγονται σε κάθε κράτος μέλος σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή της οδηγίας [...] μπορούν να εξάγονται σε τρίτες χώρες που είναι συμβαλλόμενα μέρη στη Συνθήκη του Μαρακές. Επιπλέον, ο κανονισμός επιτρέπει την εισαγωγή αντιγράφων σε προσβάσιμο μορφότυπο που παράγονται σύμφωνα με τη Συνθήκη του Μαρακές σε τρίτες χώρες που είναι συμβαλλόμενα μέρη της Συνθήκης, προς όφελος των δικαιούχων προσώπων στην Ένωση. Οι δικαιούχοι και οι εξουσιοδοτημένες οντότητες που είναι εγκατεστημένοι στην Ένωση θα πρέπει να είναι σε θέση να εξασφαλίζουν τέτοια αντίγραφα, και τα εν λόγω αντίγραφα θα πρέπει να είναι δυνατόν να κυκλοφορούν στην εσωτερική αγορά υπό τους ίδιους όρους όπως και τα αντίγραφα σε προσβάσιμο μορφότυπο που παράγονται στην Ένωση σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή της οδηγίας [...].

Ο προτεινόμενος κανονισμός ευθυγραμμίζεται επίσης με τις υποχρεώσεις της Ένωσης που απορρέουν από τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία («η ΣΗΕΔΑΑ»). Η ΕΕ δεσμεύεται από την ΣΗΕΔΑΑ από τον Ιανουάριο του 2011, σύμφωνα με την απόφαση 2010/48/ΕΚ του Συμβουλίου⁵. Οι διατάξεις της ΣΗΕΔΑΑ έχουν καταστεί αναπόσπαστο τμήμα της έννομης τάξης της ΕΕ. Το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες και το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία να συμμετέχουν στην πολιτιστική ζωή επί ίσοις όροις με τα άλλα άτομα κατοχυρώνονται από τη ΣΗΕΔΑΑ. Με το άρθρο 30 αυτής απαιτείται από τα συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης να λαμβάνουν όλα τα ενδεδειγμένα μέτρα, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, προκειμένου να διασφαλίσουν ότι οι νόμοι περί προστασίας δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας δεν συνιστούν παράλογο ή μεροληπτικό φραγμό στην πρόσβαση ατόμων με αναπηρία σε πολιτιστικά αγαθά. Στις καταληκτικές παρατηρήσεις της σχετικά με την αρχική έκθεση της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁶ που εγκρίθηκαν στις 4 Σεπτεμβρίου 2015, η Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία ενθαρρύνει την Ένωση να λάβει όλα τα ενδεδειγμένα μέτρα για την εφαρμογή της Συνθήκης του Μαρακές το συντομότερο δυνατόν.

- **Συνεκτικότητα με ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής**

Ο προτεινόμενος κανονισμός αφορά την ανταλλαγή αντιγράφων, σε προσβάσιμο μορφότυπο, συγκεκριμένου περιεχομένου προστατευόμενου δυνάμει δικαιωμάτων πνευματικής

⁵ Απόφαση 2010/48/ΕΚ του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με τη σύναψη, από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (ΕΕ L 23 της 27.1.2010, σ. 35).

⁶ CRPD/C/EU/CO/1, διαθέσιμη στην εξής διεύθυνση: http://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CRPD/Shared%20Documents/EUR/CRPD_C_EU_CO_1_21617_E.doc.

ιδιοκτησίας, με τρίτες χώρες που είναι συμβαλλόμενα μέρη της Συνθήκης του Μαρακές. Συνεπώς, μαζί με την οδηγία [...], αποσκοπεί στην εφαρμογή της Συνθήκης του Μαρακές στο δίκαιο της Ένωσης. Ο προτεινόμενος κανονισμός θα είναι η πρώτη νομοθετική πράξη της ΕΕ για τη θέσπιση ειδικών διατάξεων σχετικά με τη διεθνή ανταλλαγή αντιγράφων σε προσβάσιμο μορφότυπο προς όφελος των δικαιούχων προσώπων.

- **Συνεκτικότητα με άλλες πολιτικές της Ένωσης**

Ο προτεινόμενος κανονισμός, σε συνδυασμό με την οδηγία [...], εκπληρώνει τις δεσμεύσεις και τις υποχρεώσεις της Ένωσης σχετικά με την ένταξη ατόμων με αναπηρία όπως αναφέρεται ανωτέρω. Είναι συνεπής με άλλες νομοθετικές πράξεις και με την πολιτική της ΕΕ στον εν λόγω τομέα.

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

- **Νομική βάση**

Η νομική βάση της πρότασης είναι το άρθρο 207 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

- **Αναλογικότητα**

Η Ένωση οφείλει να συμμορφώνεται προς τις διεθνείς υποχρεώσεις της βάσει της Συνθήκης του Μαρακές. Ο παρών κανονισμός αποσκοπεί στην εφαρμογή των διατάξεων που περιλαμβάνονται στη Συνθήκη για τη ανταλλαγή έργων σε προσβάσιμο μορφότυπο με τρίτες χώρες που είναι συμβαλλόμενα μέρη της Συνθήκης. Τα εν λόγω μέτρα μπορούν να ληφθούν μόνο σε ενωσιακό επίπεδο, δεδομένου ότι η ανταλλαγή αντιγράφων προστατευόμενων έργων σε προσβάσιμο μορφότυπο και άλλου προστατευόμενου υλικού αφορά τις εμπορικές πτυχές της διανοητικής ιδιοκτησίας. Κατά συνέπεια, ο κανονισμός αποτελεί το μόνο κατάλληλο μέσο. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του εν λόγω στόχου.

- **Επιλογή του νομικού μέσου**

Το προτεινόμενο μέσο είναι κανονισμός, σύμφωνα με το άρθρο 207 της ΣΛΕΕ.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

- **Εκ των υστέρων αξιολογήσεις/έλεγχοι καταλληλότητας ισχύουσας νομοθεσίας**

Σκοπός του προτεινόμενου κανονισμού είναι η εκπλήρωση νέων διεθνών υποχρεώσεων όσον αφορά το δίκαιο της Ένωσης. Η εκ των υστέρων αξιολόγηση της κείμενης ευρωπαϊκής νομοθεσίας στον εν λόγω τομέα είναι, συνεπώς, ανώφελη και δεν απαιτείται στο παρόν πλαίσιο. Ωστόσο, ελήφθησαν υπόψη διαθέσιμες πληροφορίες για τη σχετική ευρωπαϊκή νομοθεσία, ιδίως τα αποτελέσματα των δημόσιων διαβουλεύσεων και οι υφιστάμενες γνωμοδοτήσεις των εμπειρογνομόνων.

- **Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη**

Δεν διεξήχθη ειδική διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη για τους σκοπούς του προτεινόμενου κανονισμού, ο οποίος θέτει σε εφαρμογή διατάξεις που έχουν θεσπιστεί σε διεθνές επίπεδο. Κατά την εκτενή δημόσια διαβούλευση για την αναθεώρηση των κανόνων

της ΕΕ περί πνευματικής ιδιοκτησίας που διεξήχθη από την Επιτροπή από τον Δεκέμβριο του 2013 έως τον Μάρτιο του 2014, περιελήφθη επίσης ένα κεφάλαιο σχετικά με τους περιορισμούς και τις εξαιρέσεις προς όφελος των ατόμων με αναπηρία και για την πρόσβαση και κυκλοφορία έργων σε προσβάσιμους μορφότευπους, στο οποίο επίσης γίνεται αναφορά στη Συνθήκη του Μαρακές⁷. Μεταξύ άλλων, οι απόψεις που εξέφρασαν οι τελικοί χρήστες, οι καταναλωτές και οι θεσμικοί χρήστες (συμπεριλαμβανομένων οργανώσεων που προασπίζουν τις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία και βιβλιοθηκών) υποδεικνύουν την ύπαρξη ποικίλων εθνικών εξαιρέσεων ή περιορισμών, γεγονός που καθιστά δύσκολη την ασφάλεια δικαίου κατά την εξαγωγή ή εισαγωγή αντιγράφων σε προσβάσιμο μορφότευπο που παράγονται σύμφωνα με εθνική εξαίρεση ή περιορισμό όσον αφορά δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Οι εν λόγω ερωτηθέντες θεσμικοί φορείς ήταν σταθερά της άποψης ότι η Συνθήκη του Μαρακές θα αντιμετωπίσει ικανοποιητικά αυτούς τους προβληματισμούς. Οι κάτοχοι δικαιωμάτων και οι οργανισμοί συλλογικής διαχείρισης θεωρούν γενικά ότι δεν προέκυψαν προβλήματα από την εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο της προαιρετικής εξαίρεσης ή περιορισμού που προβλέπει η ενωσιακή νομοθεσία. Παρατήρησαν επίσης ότι οι υφιστάμενοι μηχανισμοί της αγοράς αντιμετώπισαν αποτελεσματικά το πρόβλημα της πρόσβασης σε έργα των ατόμων με αναπηρία. Την άποψη αυτή δεν συμμερίζονται οι τελικοί χρήστες, οι καταναλωτές και οι θεσμικοί χρήστες.

- **Συλλογή και χρήση εμπειρογνώσιας**

Δεν συγκεντρώθηκε εμπειρογνώσια ειδικά για την κατάρτιση της παρούσας πρότασης. Η Επιτροπή έλαβε υπόψη της μια μελέτη του 2013 σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2001/29/ΕΚ⁸, με την οποία αξιολογήθηκε, μεταξύ άλλων, η εφαρμογή σε 11 κράτη μέλη της ΕΕ της προαιρετικής εξαίρεσης ή περιορισμού για τα άτομα με αναπηρία που προβλέπεται στο άρθρο 5 παράγραφος 3 στοιχείο β) της εν λόγω οδηγίας.

- **Εκτίμηση των επιπτώσεων**

Ο προτεινόμενος κανονισμός θα αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις της Συνθήκης του Μαρακές στην ανταλλαγή αντιγράφων σε προσβάσιμο μορφότευπο με τρίτες χώρες και αποσκοπεί εν προκειμένω να εναρμονίσει το δίκαιο της Ένωσης με τη Συνθήκη. Οι «Κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας»⁹ δεν απαιτούν τη διενέργεια εκτίμησης επιπτώσεων όταν η Επιτροπή δεν διαθέτει διακριτική ευχέρεια ως προς το περιεχόμενο της πολιτικής.

- **Θεμελιώδη δικαιώματα**

Ο προτεινόμενος κανονισμός υποστηρίζει το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία να επωφελούνται από μέτρα που έχουν εκπονηθεί για να εξασφαλίζουν την αυτονομία τους, την κοινωνική και επαγγελματική ένταξή τους, και τη συμμετοχή τους στον κοινοτικό βίο, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 26 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ο Χάρτης»). Ο κανονισμός απηχεί επίσης τις δεσμεύσεις της Ένωσης στο πλαίσιο

⁷ Report on the responses to the Public Consultation on the Review of the EU Copyright Rules (Έκθεση σχετικά με τις απαντήσεις στη δημόσια διαβούλευση για την αναθεώρηση των κανόνων περί πνευματικής ιδιοκτησίας της ΕΕ), Ιούλιος 2014, σ. 61-63.
http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2013/copyright-rules/index_en.htm

⁸ "Study on the application of Directive 2001/29/EC on copyright and related rights in the information society" («Μελέτη σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2001/29/ΕΚ για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα στην κοινωνία των πληροφοριών»), Δεκέμβριος 2013, De Wolf and partners· διατίθεται στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/studies/131216_study_en.pdf, σ. 417 και επόμενες.

⁹ SWD(2015) 111 final (Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής (2015) 111 τελικό).

της ΣΗΕΔΑΑ. Η ΣΗΕΔΑΑ εγγυάται στα άτομα με αναπηρία το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες και το δικαίωμα συμμετοχής στην πολιτιστική, οικονομική και κοινωνική ζωή επί ίσοις όροις με τα άτομα χωρίς αναπηρία. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, δικαιολογούνται περιορισμοί των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας των κατόχων δικαιωμάτων σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που υπέχει η Ένωση βάσει του Χάρτη¹⁰.

Η πρόταση θα έχει περιορισμένο αντίκτυπο στην πνευματική ιδιοκτησία ως δικαίωμα ιδιοκτησίας, όπως αναγνωρίζεται στον Χάρτη (άρθρο 17 παράγραφος 2)¹¹. Στο πλαίσιο αυτό, αξίζει να σημειωθεί ότι η οδηγία [...] έχει εισαγάγει υποχρεωτική εξαίρεση όσον αφορά τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας προς όφελος των δικαιούχων προσώπων της παρούσας πρότασης. Συνεπώς, ο αντίκτυπος του παρόντος κανονισμού περιορίζεται στην κανονιστική ρύθμιση της ανταλλαγής αντιγράφων σε προσβάσιμο μορφότυπο με τρίτες χώρες που είναι συμβαλλόμενα μέρη της Συνθήκης του Μαρακές.

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Η πρόταση δεν έχει επιπτώσεις στον προϋπολογισμό της Ένωσης.

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Σχέδια εφαρμογής και παρακολούθηση, αξιολόγηση και ρυθμίσεις περί υποβολής εκθέσεων**

Σύμφωνα με τις «Κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας» και όχι νωρίτερα από πέντε έτη μετά την ημερομηνία από την οποία εφαρμόζεται ο κανονισμός, η Επιτροπή θα προβεί σε αξιολόγηση του κανονισμού και θα παρουσιάσει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή τα κυριότερα πορίσματα, τα οποία θα συνοδεύονται, κατά περίπτωση, από προτάσεις για τροποποίηση του κανονισμού. Ομοίως, η Επιτροπή θα προβεί, επίσης, σε αξιολόγηση της οδηγίας [...].

- **Αναλυτική επεξήγηση των επιμέρους διατάξεων της πρότασης**

Το άρθρο 1 προσδιορίζει το αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής της πρότασης. Ο προτεινόμενος κανονισμός ρυθμίζει την ανταλλαγή αντιγράφων σε προσβάσιμο μορφότυπο ορισμένων προστατευόμενων έργων και άλλου προστατευόμενου υλικού δυνάμει δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας ή συγγενικών δικαιωμάτων μεταξύ της Ένωσης και τρίτων χωρών, σύμφωνα με την Συνθήκη του Μαρακές.

Το άρθρο 2 περιέχει τους ορισμούς των όρων «έργο ή άλλο υλικό», «δικαιούχος», «αντίγραφο σε προσβάσιμο μορφότυπο» και «εξουσιοδοτημένη οντότητα» που ισχύουν για τους σκοπούς του προτεινόμενου κανονισμού.

Το άρθρο 3 περιέχει διατάξεις για την εξαγωγή αντιγράφων σε προσβάσιμο μορφότυπο από την Ένωση σε τρίτες χώρες.

¹⁰ Το άρθρο 52 παράγραφος 1 του Χάρτη επιτρέπει περιορισμούς στην άσκηση των ελευθεριών του Χάρτη: οι εν λόγω περιορισμοί πρέπει i) να προβλέπονται από τον νόμο· και ii) να σέβονται το βασικό περιεχόμενο των εν λόγω δικαιωμάτων και ελευθεριών. Επιπροσθέτως, περιορισμοί επιβάλλονται iii) «τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας» και «επιτρέπεται να επιβάλλονται μόνον εφόσον είναι αναγκαίοι και ανταποκρίνονται πραγματικά σε στόχους γενικού ενδιαφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών τρίτων».

¹¹ ΕΕ L 83 της 30.3.2010, σ. 389–403.

Το άρθρο 4 περιέχει διατάξεις για την εισαγωγή αντιγράφων σε προσβάσιμο μορφότυπο από τρίτες χώρες στην Ένωση.

Το άρθρο 5 αποσκοπεί να διευκρινίσει τις υποχρεώσεις τις οποίες οφείλουν να τηρούν οι εξουσιοδοτημένες οντότητες κατά την ανταλλαγή αντιγράφων σε προσβάσιμο μορφότυπο με τρίτες χώρες.

Το άρθρο 6 προβλέπει τους κανόνες που ισχύουν για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Το άρθρο 7 προβλέπει ρυθμίσεις που αφορούν την αξιολόγηση του παρόντος κανονισμού, σύμφωνα με τους κανόνες για βελτίωση της νομοθεσίας.

Το άρθρο 8 ορίζει την έναρξη ισχύος του κανονισμού και το άρθρο 9 την χρονική εφαρμογή του.

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για τη διασυνοριακή ανταλλαγή μεταξύ της Ένωσης και τρίτων χωρών αντιγράφων σε προσβάσιμο μορφότυπο ορισμένων προστατευόμενων έργων και άλλου προστατευόμενου υλικού δυνάμει δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων προς όφελος των τυφλών, των αμβλύων ή ατόμων με άλλα προβλήματα ανάγνωσης εντύπων

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 207,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Οι τυφλοί, οι αμβλύωπες ή τα άτομα με άλλα προβλήματα ανάγνωσης εντύπων εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν πολλούς φραγμούς όσον αφορά την πρόσβαση σε βιβλία και άλλο έντυπο υλικό. Η ανάγκη να αυξηθεί ο αριθμός των προστατευόμενων έργων και άλλου προστατευόμενου υλικού που διατίθενται σε προσβάσιμο μορφότυπο στα εν λόγω άτομα και να βελτιωθεί η κυκλοφορία και διάδοσή τους αναγνωρίζεται σε διεθνές επίπεδο. Στις 30 Απριλίου 2014 υπεγράφη εξ ονόματος της Ένωσης η «Συνθήκη του Μαρακές για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε δημοσιευμένα έργα για άτομα που είναι τυφλά, με μειωμένη όραση ή με άλλα προβλήματα ανάγνωσης εντύπων» («η Συνθήκη του Μαρακές»)¹². Η εν λόγω Συνθήκη απαιτεί από τα συμβαλλόμενα μέρη να προβλέψουν εξαιρέσεις ή περιορισμούς όσον αφορά τα αποκλειστικά δικαιώματα των κατόχων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων στη δημιουργία και διάδοση αντιγράφων σε προσβάσιμο μορφότυπο ορισμένων έργων και άλλου υλικού και στη διασυνοριακή ανταλλαγή των εν λόγω αντιγράφων σε προσβάσιμο μορφότυπο. Οι δικαιούχοι της Συνθήκης του Μαρακές είναι τυφλοί, αμβλύωπες ή άτομα με αντιληπτικές ή αναγνωστικές αναπηρίες, συμπεριλαμβανομένης της δυσλεξίας, που τους αποτρέπουν από την ανάγνωση εντύπων το ίδιο ικανοποιητικά με τα άτομα χωρίς αναπηρία, ή δεν μπορούν να κρατήσουν ή να χειριστούν βιβλία ή να εστιάσουν και να μετακινήσουν το βλέμμα τους έτσι ώστε να είναι σε θέση να διαβάσουν κανονικά σε αποδεκτό βαθμό, λόγω σωματικής ανικανότητας.

¹² Απόφαση 2014/221/ΕΕ του Συμβουλίου, της 14ης Απριλίου 2014, για την υπογραφή, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της συνθήκης του Μαρακές για τη διευκόλυνση της πρόσβασης τυφλών, αμβλύων ή ατόμων με άλλα προβλήματα ανάγνωσης εντύπων σε δημοσιευμένα έργα. (ΕΕ L 115 της 17.4.2014, σ. 1).

- (2) Με την οδηγία [...] καταβάλλονται προσπάθειες να εφαρμοστούν οι υποχρεώσεις της Ένωσης που απορρέουν από τη Συνθήκη του Μαρακές με εναρμονισμένο τρόπο, ούτως ώστε να βελτιωθεί η διαθεσιμότητα αντιγράφων σε προσβάσιμο μορφότυπο για τους δικαιούχους και η κυκλοφορία τους στην εσωτερική αγορά. Η οδηγία απαιτεί από τα κράτη μέλη να καθιερώσουν υποχρεωτική εξαίρεση για ορισμένα δικαιώματα κατόχων δικαιωμάτων τα οποία έχουν εναρμονισθεί από το δίκαιο της Ένωσης. Στόχοι του παρόντος κανονισμού είναι η εφαρμογή των υποχρεώσεων της Συνθήκης του Μαρακές όσον αφορά τις εξαγωγές και εισαγωγές αντιγράφων σε προσβάσιμο μορφότυπο προς όφελος των δικαιούχων μεταξύ της Ένωσης και τρίτων χωρών που είναι συμβαλλόμενα μέρη της Συνθήκης του Μαρακές, και ο καθορισμός προϋποθέσεων για τις εν λόγω εξαγωγές και εισαγωγές. Τα εν λόγω μέτρα μπορούν να ληφθούν μόνο σε ενωσιακό επίπεδο, δεδομένου ότι η ανταλλαγή αντιγράφων έργων και άλλου υλικού σε προσβάσιμο μορφότυπο αφορά τις εμπορικές πτυχές της διανοητικής ιδιοκτησίας. Κατά συνέπεια, ο κανονισμός αποτελεί το μόνο κατάλληλο μέσο.
- (3) Ο κανονισμός θα πρέπει να εξασφαλίζει ότι τα αντίγραφα βιβλίων, εξειδικευμένων επιθεωρήσεων, εφημερίδων, περιοδικών και άλλων εντύπων, μουσικών έργων σε παρτιτούρες και άλλου έντυπου υλικού σε προσβάσιμο μορφότυπο, τα οποία έχουν παραχθεί σε οποιοδήποτε κράτος μέλος σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή της οδηγίας [...], μπορούν να εξάγονται σε τρίτες χώρες που είναι συμβαλλόμενα μέρη της Συνθήκης του Μαρακές. Στους προσβάσιμους μορφότυπους συγκαταλέγονται η γραφή Braille, τα μεγάλα τυπογραφικά στοιχεία, τα προσαρμοσμένα ηλεκτρονικά βιβλία, τα ηχογραφημένα βιβλία και οι ραδιοφωνικές εκπομπές. Η διανομή, η παρουσίαση ή η διάθεση αντιγράφων σε προσβάσιμο μορφότυπο σε άτομα με προβλήματα ανάγνωσης εντύπων ή σε εξουσιοδοτημένες οντότητες τρίτης χώρας θα πρέπει να πραγματοποιείται αποκλειστικά σε μη κερδοσκοπική βάση από εξουσιοδοτημένες οντότητες εγκατεστημένες στην Ένωση.
- (4) Ο παρών κανονισμός θα πρέπει επίσης να επιτρέπει την εισαγωγή και την πρόσβαση σε αντίγραφα σε προσβάσιμο μορφότυπο που έχουν παραχθεί κατ' εφαρμογή της Συνθήκης του Μαρακές από τρίτη χώρα, από δικαιούχους εντός της Ένωσης και από εξουσιοδοτημένες οντότητες εγκατεστημένες στην Ένωση, προς όφελος των ατόμων με προβλήματα ανάγνωσης εντύπων. Θα πρέπει να καταστεί δυνατόν τα εν λόγω αντίγραφα σε προσβάσιμο μορφότυπο να κυκλοφορούν στην εσωτερική αγορά υπό τους ίδιους όρους όπως και τα αντίγραφα σε προσβάσιμο μορφότυπο που παράγονται στην Ένωση σύμφωνα με την οδηγία [...].
- (5) Προκειμένου να βελτιωθεί η διαθεσιμότητα αντιγράφων σε προσβάσιμο μορφότυπο και να αποτραπεί η παράνομη διάδοση έργων και άλλου υλικού, οι εξουσιοδοτημένες οντότητες που ασχολούνται με τη διανομή ή τη διάθεση των αντιγράφων σε προσβάσιμο μορφότυπο θα πρέπει να συμμορφώνονται με ορισμένες υποχρεώσεις.
- (6) Κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να γίνεται με σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής και του δικαιώματος προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα βάσει των άρθρων 7 και 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και να διασφαλίζεται η συμμόρφωση με την οδηγία 95/46/EK

του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹³, η οποία διέπει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που μπορεί να διενεργείται από εξουσιοδοτημένες οντότητες στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού και υπό την εποπτεία των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών, ιδίως των δημόσιων ανεξάρτητων αρχών που έχουν οριστεί από τα κράτη μέλη.

- (7) Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία («η ΣΗΕΔΑΑ»), στην οποία η ΕΕ είναι συμβαλλόμενο μέρος, εγγυάται στα άτομα με αναπηρία το δικαίωμα πρόσβασης σε πληροφορίες και το δικαίωμα συμμετοχής στην πολιτιστική, οικονομική και κοινωνική ζωή επί ίσοις όροις με τα άτομα χωρίς αναπηρία. Η ΣΗΕΔΑΑ απαιτεί από τα συμβαλλόμενα μέρη να λαμβάνουν όλα τα ενδεδειγμένα μέτρα, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, προκειμένου να διασφαλίσουν ότι οι νόμοι περί προστασίας των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας δεν συνιστούν παράλογο ή μεροληπτικό φραγμό στην πρόσβαση ατόμων με αναπηρία σε πολιτιστικά αγαθά.
- (8) Ο παρών κανονισμός σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται στο Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να ερμηνεύεται και να εφαρμόζεται σύμφωνα με τα εν λόγω δικαιώματα και αρχές.

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

Ο παρών κανονισμός θεσπίζει κανόνες για τη διασυνοριακή ανταλλαγή αντιγράφων σε προσβάσιμο μορφότυπο ορισμένων έργων και άλλου υλικού μεταξύ της Ένωσης και τρίτων χωρών που είναι συμβαλλόμενα μέρη της Συνθήκης του Μαρακές χωρίς την άδεια του κατόχου των δικαιωμάτων, προς όφελος των τυφλών, των αμβλυώπων ή των ατόμων με προβλήματα ανάγνωσης εντύπων.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- (1) «έργο ή άλλο υλικό»: ένα έργο υπό μορφή βιβλίου, εξειδικευμένης επιθεώρησης, εφημερίδας, περιοδικού ή άλλου εντύπου, στα οποία συμπεριλαμβάνονται οι παρτιτούρες, οι σχετικές εικονογραφήσεις, επί παντός μέσου καθώς και σε ηχητική μορφή, όπως τα ηχογραφημένα βιβλία, το οποίο προστατεύεται δυνάμει δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας ή συγγενικών δικαιωμάτων και δημοσιεύεται ή διατίθεται στο κοινό με άλλον νόμιμο τρόπο·
- (2) «δικαιούχος»:
- α) ένα τυφλό άτομο·
 - β) ένα άτομο με αμβλυωπία η οποία δεν επιδέχεται βελτίωση ώστε το άτομο να αποκτήσει οπτική λειτουργία ουσιαστικά ισοδύναμη με εκείνη ατόμου που δεν έχει τέτοια μορφή αναπηρίας·

¹³

Οδηγία 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 281 της 23.11.1995, σ. 31).

- γ) ένα άτομο που έχει αντιληπτικές ή αναγνωστικές αναπηρίες, συμπεριλαμβανομένης της δυσλεξίας, και δεν είναι, ως εκ τούτου, σε θέση να διαβάσει έντυπα με την ίδια ουσιαστικά ευχέρεια με άτομο χωρίς αναπηρία ή ανικανότητα· ή
 - δ) ένα άτομο που δεν είναι σε θέση, λόγω σωματικής ανικανότητας, να κρατήσει στα χέρια του ή να χειριστεί βιβλίο ή να εστιάσει ή να μετακινήσει το βλέμμα του έτσι ώστε να μπορεί κανονικά να διαβάσει σε ικανοποιητικό βαθμό.
- (3) «αντίγραφο σε προσβάσιμο μορφότυπο»: ένα αντίγραφο έργου ή άλλου υλικού που δίνει στον δικαιούχο πρόσβαση στο έργο ή το άλλο υλικό, με εναλλακτικό τρόπο ή σε εναλλακτική μορφή, μεταξύ άλλων, δίνοντας στο άτομο τη δυνατότητα να έχει αποτελεσματική και άνετη πρόσβαση όπως ένα άτομο χωρίς αμβλυωπία ή οποιαδήποτε ανικανότητα από τις αναφερόμενες στην παράγραφο 2·
- (4) «εξουσιοδοτημένη οντότητα»: ο οργανισμός που παρέχει εκπαίδευση, επιμόρφωση, προσαρμοσμένη ανάγνωση ή πρόσβαση σε πληροφορίες σε δικαιούχους, σε μη κερδοσκοπική βάση, ως κύρια δραστηριότητά του ή ως μία από τις κύριες δραστηριότητές του ή αποστολές δημοσίου συμφέροντος.

Άρθρο 3

Εξαγωγή αντιγράφων σε προσβάσιμο μορφότυπο προς τρίτες χώρες

Εξουσιοδοτημένη οντότητα εγκατεστημένη σε κράτος μέλος μπορεί να διανέμει, να παρουσιάζει ή να καθιστά διαθέσιμα στους δικαιούχους ή σε εξουσιοδοτημένη οντότητα εγκατεστημένη σε τρίτη χώρα που είναι συμβαλλόμενο μέρος της Συνθήκης του Μαρακές αντίγραφο σε προσβάσιμο μορφότυπο σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία που έχει εκδοθεί κατ' εφαρμογή της οδηγίας [...].

Άρθρο 4

Εισαγωγή αντιγράφων σε προσβάσιμο μορφότυπο από τρίτες χώρες

Ο δικαιούχος ή η εξουσιοδοτημένη οντότητα που είναι εγκατεστημένη σε κράτος μέλος μπορεί να εισαγάγει ή να αποκτήσει με άλλο τρόπο ή να έχει πρόσβαση και στη συνέχεια να χρησιμοποιήσει, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία που εκδόθηκε κατ' εφαρμογή της οδηγίας [...], αντίγραφο σε προσβάσιμο μορφότυπο που έχει διανεμηθεί, παρουσιαστεί ή τεθεί στη διάθεση των δικαιούχων ή των εξουσιοδοτημένων οντοτήτων, από εξουσιοδοτημένη οντότητα τρίτης χώρας που είναι συμβαλλόμενο μέρος της Συνθήκης του Μαρακές.

Άρθρο 5

Υποχρεώσεις των εξουσιοδοτημένων οντοτήτων

1. Η εξουσιοδοτημένη οντότητα που είναι εγκατεστημένη σε κράτος μέλος και πραγματοποιεί τις ενέργειες που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4 εξασφαλίζει ότι:
 - α) διανέμει, παρουσιάζει και καθιστά διαθέσιμα αντίγραφα σε προσβάσιμο μορφότυπο μόνο στους δικαιούχους ή σε άλλες εξουσιοδοτημένες οντότητες·
 - β) λαμβάνει κατάλληλα μέτρα για την αποτροπή της παράνομης αναπαραγωγής, διανομής, παρουσίασης και διάθεσης αντιγράφων σε προσβάσιμο μορφότυπο·
 - γ) επιδεικνύει την προσήκουσα επιμέλεια και διατηρεί αρχεία σχετικά με τη διαχείριση έργων και άλλου υλικού και των αντιγράφων τους σε προσβάσιμο μορφότυπο· και

- δ) δημοσιεύει και επικαιροποιεί, στον ιστότοπό της ενδεχομένως, πληροφορίες για τον τρόπο με τον οποίο συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις που καθορίζονται στα στοιχεία α) έως γ).
2. Η εξουσιοδοτημένη οντότητα που είναι εγκατεστημένη σε κράτος μέλος και πραγματοποιεί τις ενέργειες που αναφέρονται στα άρθρα 3 και 4 παρέχει τις ακόλουθες πληροφορίες, κατόπιν σχετικού αιτήματος, στον δικαιούχο ή στον κάτοχο του δικαιώματος:
- α) τον κατάλογο των έργων και άλλου υλικού των οποίων έχει αντίγραφα σε προσβάσιμο μορφότυπο και τους διαθέσιμους μορφότυπους· και
- β) το όνομα και τα στοιχεία των εξουσιοδοτημένων οντοτήτων με τις οποίες ανταλλάξει αντίγραφα σε προσβάσιμο μορφότυπο σύμφωνα με τα άρθρα 3 και 4.

Άρθρο 6

Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού συμμορφώνεται με την οδηγία 95/46/EK.

Άρθρο 7

Επανεξέταση

Το νωρίτερο [πέντε έτη μετά την ημερομηνία εφαρμογής του], η Επιτροπή θα προβεί σε αξιολόγηση του παρόντος κανονισμού και θα παρουσιάσει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή τα κύρια πορίσματα, τα οποία θα συνοδεύονται, εφόσον κρίνεται σκόπιμο, από προτάσεις τροποποίησης του παρόντος κανονισμού.

Τα κράτη μέλη παρέχουν στην Επιτροπή τις αναγκαίες πληροφορίες για τη σύνταξη της έκθεσης αξιολόγησης.

Άρθρο 8

Εναρξη ισχύος

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 9

Χρονική εφαρμογή

Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται από [ημερομηνία μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο της οδηγίας [...]].

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες,

*Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο/Η Πρόεδρος*

*Για το Συμβούλιο
Ο/Η Πρόεδρος*